

Sygn. akt: I C 334/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

G., dnia 12 czerwca 2018r

Sąd Rejonowy w Gdyni, I Wydział Cywilny

Przewodniczący: SSR Małgorzata Nowicka - Midziak

Protokolant: Małgorzata Wilkońska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 29 maja 2018r

sprawy z powództwa (...) Finanse spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w G.

przeciwko A. F.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

1. uznaje, że umowa darowizny z dnia 5 lipca 2014r zawarta pomiędzy pozwaną A. F. a D. S. (1) i T. S., dokonana przed notariuszem L. H. z Kancelarii Notarialnej w G. rep. A nr 3862/2014, w zakresie nabycia przez pozwaną A. F. nieodpłatnie własności nieruchomości w G. przy ul. (...), stanowiącej działki nr (...), dla której Sąd Rejonowy w Gdyni prowadzi księgę wieczystą Kw nr (...) jest bezskuteczna w stosunku do powoda (...) Finanse spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w G., w celu zaspokojenia wierzytelności powoda z wyżej opisanej nieruchomości, w zakresie wynikającym z nakazu zapłaty Sądu Rejonowego w Gdyni w postępowaniu nakazowym z dnia 25.04.2014r w sprawie o sygn. akt VI GNc 1461/14 – co do należności głównej 18 646,80 zł wraz z odsetkami ustawowymi, kosztami procesu i kosztami postępowania klauzulowego;
2. oddala powództwo w pozostałym zakresie;
3. zasądza od pozwanej A. F. na rzecz powoda (...) Finanse spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w G. kwotę 4 978 zł. (cztery tysiące dziewięćset siedemdziesiąt osiem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt **I C 334/17**

UZASADNIENIE

Powód (...) Finanse sp. z o.o. z siedzibą w G. wniósł pozew przeciwko A. F. o uznanie za bezskuteczną umowy darowizny zawartej w dniu 05 lipca 2014 roku przed notariuszem L. H. w kancelarii notarialnej w G. (rep. A 3682/2014), na mocy której D. S. (1) i T. S. darowali pozwanej A. F., należącej do nich na prawach wspólności ustawowej małżeńskiej nieruchomość położoną w G. przy ul. (...), stanowiącą zabudowaną działkę nr (...) o powierzchni 0,0625 ha, dla której Sąd Rejonowy w Gdyni prowadzi księgę wieczystą nr (...) w celu zaspokojenia wierzytelności wynikającej z prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego w Gdyni z dnia 28 stycznia 2015 roku w sprawie VI GC 911/14 w przedmiocie odrzucenia w całości zarzutów od nakazu zapłaty Sądu Rejonowego w Gdyni z dnia 25 kwietnia 2014 roku oraz postanowienia Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 14 stycznia 2016 roku w sprawie o sygn. XII Gz 668/15, na podstawie którego dłużnik T. S. zobowiązany był zapłacić powódce kwotę 18.646,80 zł wraz z odsetkami i kosztami procesu.

Jak wskazano w uzasadnieniu pozwu z wniosku powoda prowadzone było postępowanie egzekucyjne przeciwko D. S. (1) i T. S. przed Komornikiem sądowym przy Sądzie Rejonowym w Miastku pod sygn. Km 1185/15. Z uzyskanych w toku postępowania egzekucyjnego informacji wynika, że dłużnicy nie posiadają żadnego majątku z którego możliwe byłoby przeprowadzenie skutecznej egzekucji, a większość składników majątkowych została darowana ich córce tj.

pozwanej już po powstaniu zobowiązania. Zdaniem powoda, zważywszy na okoliczności w jakich doszło do zawarcia umowy darowizny nieruchomości, oczywistym jest, że dłużnicy czynnością tą wyzbyli się istotnego składnika własnego majątku i trudno przyjąć, by pozwana jako osoba bliska dla dłużników nie była świadoma tego faktu. Jak podnosi powód powyższa czynność została dokonana z pokrzywdzeniem wierzyciela, albowiem w sytuacji gdyby nieruchomość nadal stanowiła składnik majątku dłużnika, wierzyciel mógłby skutecznie zaspokoić się z kwoty uzyskanej z jej sprzedaży. Powód zwrócił uwagę, że zgodnie z treścią umowy dłużnicy i pozwana zamieszkują razem w jednym domu. W ocenie pozwanego powyższe okoliczności w sposób oczywisty świadczą o tym, że umowa darowizny ukierunkowana była na szybką zmianę właściciela nieruchomości z pokrzywdzeniem wierzyciela. Obecnie dłużnicy są osobami niewypłacalnymi, nie posiadają majątku, z którego możliwe byłoby zaspokojenie wierzytelności powoda. Zdaniem powoda dłużnicy byli świadomi istnienia i wysokości zobowiązania wobec powoda, albowiem został im skutecznie doręczony nakaz zapłaty. Jak wskazuje powód oczywistym jest, że dłużnicy działali z pełną świadomością pokrzywdzenia wierzyciela, a swoim działaniem wypełnili wszelkie określone w przepisach przesłanki upoważniające wierzyciela do dochodzenia swoich roszczeń w drodze skargi pauliańskiej. W ocenie powoda okoliczności sprawy wskazują, że dłużnicy mieli rozeznanie co do tego, że w następstwie dokonanej przez nich czynności ucierpi materialny interes wierzyciela.

(pozew – k. 2-9)

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości, zasądzenie kosztów postępowania sądowego od powoda na rzecz pozwanej. Pozwana zakwestionowała żądanie pozwu w całości, wskazując że powód nie udowodnił jego zasadności. Wskazała, że nie została wezwana do zapłaty, zakwestionowała dołączone do pozwu dokumenty i fakt niewypłacalności dłużnika.

(odpowiedź na pozew – k. 89-92)

Pismem z dnia 19 kwietnia 2018 roku powód złożył pismo, w którym jego zamiarem było rozszerzenie powództwa i wniósł o uznanie za bezskuteczną w stosunku do powoda także umowy ustanowienia dożywotniego i nieodpłatnego prawa zamieszkiwania przez D. S. (1) i jej męża T. S. w nieruchomości położonej w G. przy ul. (...), która to umowa została opisana w § 5 umowy darowizny zawartej dnia 05 lipca 2014 roku przed notariuszem L. H. w Kancelarii Notarialnej w G. (repertorium A numer (...)), na mocy której D. S. (1) i T. S. darowali A. F. należącą do nich na prawach wspólności ustawowej małżeńskiej położoną w G. przy ul. (...) stanowiącej działki nr (...) łącznego obszaru 0,0625 ha, dla której Sąd Rejonowy w Gdyni prowadzi księgę wieczystą o numerze (...) w celu zaspokojenia wierzytelności wynikającej z prawomocnego nakazu zapłaty Sądu Rejonowego w Gdyni z dnia 25 kwietnia 2014 roku w sprawie VI GNc 1483/14 oraz wyroku Sądu Rejonowego w Gdyni wydanego dnia 15 września 2015 roku w sprawie o sygn. akt VI GC 981/14 utrzymującego wyżej wskazany nakaz zapłaty w mocy, w oparciu o który D. S. (2) i T. S. zobowiązani byli solidarnie zapłacić na rzecz powoda kwotę 3.819,76 zł wraz z kosztami procesu oraz odsetkami.

(pismo powoda z dnia 19.04.2018r. – k. 202-204)

W odpowiedzi na wyżej opisane pismo procesowe, pozwana wniosła o jego oddalenie i podniosła, że brak jest podstaw do rozszerzenia powództwa skoro mowa jest w pozwie i złożonym piśmie procesowym, o dwóch różnych nieruchomościach – przy ul. (...) oraz przy ul. (...) – w G..

(pismo pozwanej z dnia 28.05.2018r. – k. 215)

Na rozprawie dnia 29 maja 2018 roku pełnomocnik powoda sprostował pismo stanowiące rozszerzenie powództwa, co nastąpiło po doręczeniu pierwotnego rozszerzenia powództwa pozwanej i pod nieobecność pozwanej, precyzując, że powyższe dotyczy aktu notarialnego dołączonego do pozwu z dnia 06 maja 2014 roku (Rep. A nr 2640/2014) i nieruchomości przy ul. (...) i księgi wieczystej nr (...). Dodał, że wniósł o stwierdzenie bezskuteczności umowy dożywocia wskazanej w wyżej podanym akcie notarialnym.

(protokół rozprawy z dnia 29.05.2018r. – k. 212 oraz płyta CD k. 214)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 25 kwietnia 2014 roku w sprawie o sygn. akt VI GNc 1461/14 Sąd Rejonowy w Gdyni wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym i nakazał T. S., aby zapłacił na rzecz powoda (...) Finanse spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G. kwotę 18.646,80 zł wraz z odsetkami ustawowymi od kwot:

- 3.444 zł od dnia 31 maja 2013 roku do dnia zapłaty,
- 3.444 zł od dnia 17 czerwca 2013 roku do dnia zapłaty,
- 2.533,80 zł od dnia 02 września 2013 roku do dnia zapłaty,
- 1.845 zł od dnia 15 listopada 2013 roku do dnia zapłaty,
- 1.845 zł od dnia 16 grudnia 2013 roku do dnia zapłaty,
- 1.845 zł od dnia 15 stycznia 2014 roku do dnia zapłaty,
- 1.845 zł od dnia 17 lutego 2014 roku do dnia zapłaty,

oraz kwotę 2.651 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

(dowód: nakaz zapłaty z dnia 25.04.2014r. – k. 45)

Postanowieniem z dnia 28 stycznia 2015 roku wydanym w sprawie o sygn. akt VI GC 911/14 Sąd Rejonowy w Gdyni odrzucił zarzuty pozwanego T. S. od powyższego nakazu zapłaty.

(dowód: postanowienie z dnia 28.01.2015r. – k. 46)

Postanowieniem z dnia 14 stycznia 2016 roku wydanym w sprawie o sygn. akt XII Gz 668/15 Sąd Okręgowy w Gdańsku oddalił zażalenie pozwanego T. S. na wyżej opisane postanowienie (punkt 1.) oraz zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym (punkt 2.).

(dowód: postanowienie z dnia 14.01.2016r. – k. 47 wraz z klauzulą wykonalności – k. 48)

Na podstawie wyżej powołanych nakazu zapłaty oraz postanowienia Sądu Okręgowego w Gdańsku powód złożył do Komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Miastku I. K. (1) wniosek o wszczęcie egzekucji. Postępowanie toczyło się pod sygnaturą akt Km 644/16. W toku postępowania Komornik ustalił, że dłużnik nie jest właścicielem, współwłaścicielem, użytkownikiem wieczystym żadnych nieruchomości na terenie kraju, nie ma żadnych składników majątkowych, wynikających ze wskazanych sposobów egzekucji, z których można w sposób skuteczny prowadzić egzekucję, a egzekucja z rachunków bankowych, wierzytelności, innych praw majątkowych i ruchomości okazała się bezskuteczna.

(dowód: wniosek egzekucyjny wraz z załącznikami – k. 1-13 akt Km 644/14, wysłuchanie przed umorzeniem postępowania z dnia 09.01.2017r. – k. 43 akt Km 644/16, informacja o czynnościach majątkowych – k. 44 akt Km 644/16)

Postanowieniem z dnia 06 marca 2017 roku Komornik sądowy przy Sądzie Rejonowym w Miastku I. K. (1) umorzył prowadzone postępowanie egzekucyjne pod sygn. Km 644/16 wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji.

(postanowienie o umorzeniu z dnia 06.03.2017r. z akt Km 644/16 wraz z potwierdzeniami odbioru – k. 45, 46)

Na mocy umowy darowizny zawartej w dniu 05 lipca 2014 roku przed notariusz L. H. prowadzącą kancelarię notarialną w G. (rep. A nr 3862/2014) D. S. (1) oraz T. S., pozostający w ustroju wspólności małżeńskiej, darowali swojej córce A. F. prawo własności nieruchomości położonej w G. przy ul. (...), stanowiącej zabudowane działki nr (...) obszaru 0,0625

ha, objęte księgą wieczystą nr (...) Sądu Rejonowego w Gdyni, zabudowane budynkiem biurowym, wolnostojącym, murowanym, dwu – kondygnacyjnym, a także darowali posiadane ruchomości określone na kwotę 36.600 zł. Wartość darowanej nieruchomości określono na kwotę 500.000 zł.

(dowód: umowa darowizny z dnia 05.07.2014r. k. 21-24)

W dacie dokonania wyżej wskazanej darowizny w dziale IV. księgi wieczystej nr (...) wpisane były:

- hipoteka umowna łączna zwykła na kwotę 852.000 zł na rzecz (...) Banku (...) S.A. z siedzibą w W. (księga współobciążona nr (...));

- hipoteka umowna łączna kaucyjna do kwoty 426.000 zł na rzecz (...) Banku (...) S.A. z siedzibą w W. (księga współobciążona nr (...)).

(dowód: odpis z księgi wieczystej nr (...) k. 25-43, 143-151)

Pismem z dnia 21 marca 2017 roku powód wezwał pozwaną do zapłaty kwot: 18.646,80 zł tytułem należności głównej, 6.181,11 zł odsetek ustawowych wyliczonych na dzień 28 marca 2017 roku, 2.651 zł kosztów procesu, 66 zł kosztów postępowania klauzulowego – w terminie do dnia 28 marca 2017 roku. Powyższe wynikało z należności T. S. wynikającej z nakazu zapłaty Sądu Rejonowego w Gdyni z dnia 25 kwietnia 2014 roku w sprawie o sygn. VI GNc 1461/14.

(wezwanie do zapłaty z dnia 21.03.2017r. – k. 51 wraz z potwierdzeniem nadania – k. 52)

Na podstawie nakazu zapłaty z dnia 25 kwietnia 2014 roku wydanego w postępowaniu nakazowym przez Sąd Rejonowy w Gdyni w sprawie o sygn. akt VI GNc 1483/14 przeciwko D. S. (1) i T. S. powód złożył do Komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Miastku I. K. (1) wniosek o wykonanie zabezpieczenia. Postępowanie toczyło się pod sygnaturą Km 1185/15. W toku postępowania Komornik ustalił, że dłużnicy nie są właścicielami, współwłaścicielami, użytkownikami wieczystymi żadnych nieruchomości na terenie kraju, nie mają żadnych składników majątkowych z których można w sposób skuteczny wykonać zabezpieczenie, a wykonanie zabezpieczenia w ramach czynności egzekucyjnych z rachunków bankowych, wierzytelności, innych praw majątkowych i ruchomości okazało się bezskuteczne.

Wobec rachunków bankowych posiadanych przez dłużników wystąpił zbieg egzekucji prowadzonych przez:

- Komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Gdańsku J. S. Km 148/14,

- Komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Gdyni I. K. (2) (...),13, Km 1576/13,

- Komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym K. M. Km 1279/14,

- Komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Gdyni J. B. Km 1231/15,

- Komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Gdyni J. M. Km 1701/14,

- Komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Gdyni B. B. Km 1106/15,

- Komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Gdyni M. Z. Km 151/14,

- Komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Gdyni T. D. Km 217/15,

- Komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Wołominie A. K. Km 20960/15.

Podobnie co do rachunków posiadanych wyłącznie przez T. S., zbieg nastąpił z postępowaniami prowadzonymi przez:

- Komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Gdyni J. D. Km 429/15,
- Komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Gdyni B. B. Km 1106/15,
- Komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Gdyni J. M. Km 1701/14, Km 461/15,
- Komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Gdyni K. M. Km 1279/14,
- Komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Gdyni T. D. Km 217/15,
- Komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Gdyni J. B. Km 3358/14, Km 1231/15,
- Komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Gdyni M. Z. Km 151/14,
- Komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Gdyni I. M. Km 1576/13, Km 1532/13

Podobnie kształtowała się sytuacja w stosunku do rachunków posiadanych wyłącznie przez dłużniczkę D. S. (3). Zbieg nastąpił z postępowaniami prowadzonymi przez:

- Komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Gdyni I. M.,
- Komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Gdyni J. M. Km 1701/14, Km 4443/14, Km 461/15
- Komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Wołominie A. K. Km 20960/15,
- Komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Gdyni J. D. Km 429/15

(dowód: wniosek z dnia 10.03.2015r. – k. 1-2 akt Km 1158/15, informacje (...) w G. – k. 46-49 akt Km 1158/15m, informacje bankowe – k. 59-60, 61-62, 66, 70-73, 75, 78, 82, 83, 84-86 z akt Km 1158/15, korespondencja e-mailowa – k. 90-104 – z akt Km 1158/15, wysłuchanie przed umorzeniem postępowania z dnia 09.01.2017r. – k. 49-50)

Na mocy umowy darowizny zawartej w dniu 06 maja 2014 roku przed notariusz L. H. prowadzącą kancelarię notarialną w G. (rep. A 2640/2014) D. S. (1) darowała swojej córce A. F. prawo własności nieruchomości położonej w G. przy ul. (...), stanowiącej zabudowaną działkę nr (...) obszaru 0,0440 ha, objętą księgą wieczystą nr (...) Sądu Rejonowego w Gdyni. W umowie darowizny obdarowana zobowiązała się zapewnić D. S. (1) i jej mężowi T. S. dożywotnie i nieodpłatne prawo zamieszkiwania w przedmiotowej nieruchomości.

(dowód: umowa darowizny z dnia 06.05.2014r. – k. 152-155)

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów przedłożonych przez strony oraz akt postępowania egzekucyjnych prowadzonych przez komornika.

Oceniając zebrany w niniejszej sprawie materiał dowodowy Sąd nie dopatrywał się żadnych podstaw do kwestionowania prawdziwości i wiarygodności wyżej wskazanych dokumentów. Podkreślić bowiem należy, iż dowody w postaci orzeczeń sądowych, odpisów z ksiąg wieczystych, dokumentów zawartych w aktach komorniczych o sygn. Km 644/16 oraz Km 1185/15 Komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Miastku I. K. (1) czy też aktów notarialnych – umów darowizny mają charakter dokumentów urzędowych, które zgodnie z treścią art. 244 k.p.c. korzystają z domniemania autentyczności i domniemania zgodności z prawdą wyrażonych w nich oświadczeń. Powyższe domniemania przysługujące powyższym dokumentom urzędowym nie zostały skutecznie obalone w trybie art. 252 k.p.c.

Podstawę prawną powództwa stanowił przepis art. 527 § 1 k.c., zgodnie z którym, gdy skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z

wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć. W świetle powyższego przepisu do przesłanek warunkujących możliwość skorzystania przez uprawnionego z ochrony pauliańskiej należą: 1) istnienie godnego ochrony interesu wierzyciela w postaci wierzytelności; 2) dokonanie przez dłużnika czynności prawnej z osobą trzecią; 3) pokrzywdzenie wierzyciela wskutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika; 4) dokonanie przez dłużnika czynności ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela; 5) uzyskanie wskutek tej czynności korzyści majątkowej przez osobę trzecią; 6) działanie osoby trzeciej w złej wierze.

Przechodząc do oceny powództwa pod kątem przesłanek określonych w art. 527 k.c., należy wskazać, że w odpowiedzi na pozew pozwana zakwestionowała żądanie pozwu w całości, niewypłacalność dłużnika oraz dołączone do akt sprawy dokumenty, a także zawarła w treści pisma zapisy niestosowne i obraźliwe, przede wszystkim pod adresem pełnomocnika powoda.

W ocenie Sądu w toku niniejszego postępowania strona powodowa wykazała wszystkie przesłanki o jakich mowa w art. 527 k.c. i powództwo w pierwotnym brzmieniu zasługiwało na uwzględnienie całości. Przede wszystkim, nie ulegało wątpliwości, że powodowi przysługiwała względem dłużnika T. S. wierzytelność pieniężna wynikająca z nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym przez Sąd Rejonowy w Gdyni w dniu 25 kwietnia 2014 roku w sprawie o sygnaturze akt VI GNc 1461/14. Na mocy powyższego orzeczenia na rzecz powoda została zasądzona od T. S. kwota 18.646,80 zł wraz z odsetkami ustawowymi oraz kwotą 2.651 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Ponadto, nie ulegało wątpliwości, że w dniu 05 lipca 2014 roku na mocy umowy darowizny dłużnik T. S. oraz jego żona D. S. (1) darowali swojej córce A. F. prawo własności nieruchomości położonej w G. przy ul. (...), stanowiącej zabudowane działki nr (...) obszaru 0,0625 ha, objętą księgą wieczystą nr (...) Sądu Rejonowego w Gdyni. Na podstawie przedmiotowej czynności prawnej pozwana nieodpłatnie uzyskała korzyść majątkową w postaci prawa własności nieruchomości gruntowej. Tak samo nie ulegało wątpliwości, że powód posiadał wierzytelność w stosunku również do D. S. (1) wynikającą z nakazu zapłaty z dnia 25 kwietnia 2014 roku wydanego w postępowaniu nakazowym przez Sąd Rejonowy w Gdyni w sprawie o sygn. akt VI GNc 1483/14 przeciwko D. S. (1) i T. S..

Kolejną przesłanką skargi pauliańskiej jest pokrzywdzenie wierzyciela. Zgodnie z treścią art. 527 § 2 k.c. czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności. W orzecznictwie na ogół przyjmuje się, że niewypłacalność dłużnika w rozumieniu art. 527 § 2 k.c. oznacza taki stan majątku dłużnika, w którym egzekucja prowadzona zgodnie z przepisami kodeksu postępowania cywilnego nie może przynieść zaspokojenia wierzytelności pieniężnej przysługującej przeciwko temu dłużnikowi (por. wyrok SA w Warszawie z dnia 19 listopada 1997 r., I ACa 737/97, Apel. W-wa 1998, nr 4, poz. 36; wyrok SN z dnia 24 stycznia 2000 r., III CKN 554/98, LEX nr 52736; wyrok SA w Katowicach z dnia 11 lipca 2013 r., I ACa 417/13, LEX nr 1349916). Zatem pokrzywdzenie wierzycieli powstaje na skutek takiego stanu faktycznego majątku dłużnika, który powoduje niemożność, utrudnienie lub odwleczenie zaspokojenia wierzyciela (por. wyrok SN z dnia 28 listopada 2001 r., IV CKN 525/00, LEX nr 53110; wyrok SN z dnia 29 czerwca 2004 r., II CK 367/03, LEX nr 174173; wyrok SA w Łodzi z dnia 18 lutego 2013 r., I ACa 1438/12, LEX nr 1305972). Zgodnie z poglądem prawnym wyrażonym przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 22 marca 2001r. V CKN 280/00 LEX nr 52793 pokrzywdzenie wierzyciela należy oceniać nie według chwili dokonania czynności prawnej dłużnika z osobą trzecią, lecz według chwili jej zaskarżenia (wystąpienia z żądaniem uznania bezskuteczności czynności prawnej). W dalszej kolejności należy wskazać, że o niewypłacalności dłużnika świadczy przebieg postępowań egzekucyjnych, jakie toczyły się z wniosku powoda przeciwko dłużnikom. W toku postępowań przeciwko T. S. (Km 644/16) oraz przeciwko T. S. i D. S. (1) (Km 1185/15) Komornik ustalił, że dłużnicy nie są właścicielami, współwłaścicielami, użytkownikami wieczystymi żadnych nieruchomości na terenie kraju, nie posiadają żadnych składników majątkowych z których można w sposób skuteczny przeprowadzić egzekucję, a przeprowadzenie egzekucji z rachunków bankowych, wierzytelności, innych praw majątkowych i ruchomości okazało się bezskuteczne. W związku z powyższym należało uznać, że nieruchomość przeniesiona w drodze darowizny na rzecz pozwanej stanowiła w momencie dokonywania darowizny

jedyny wartościowy składnik majątkowy dłużników, z którego powód mógłby się zaspokoić, poza ruchomościami darowanymi również w tej umowie. Wyzbywając się tych składników majątkowych bez wątplenia T. S. oraz D. S. (1) uniemożliwili swoim wierzycielom, w tym także powodowi, uzyskanie zaspokojenia i w ten sposób stali się niewypłacalni.

Kolejną przesłanką określoną w art. 527 k.c. stanowi działanie dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. W okolicznościach niniejszej sprawy nie budzi żadnych wątpliwości Sądu, że dłużnicy działali ze świadomością pokrzywdzenia swoich wierzycieli. W judykaturze wskazuje się bowiem, że dłużnik działa ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli (art. 527 § 1 k.c.), gdy zdaje sobie sprawę (uświadamia sobie), że skutek dokonania czynności prawnej może spowodować niemożność zaspokojenia się wierzycieli z jego majątku. Pokrzywdzenie wierzycieli nie musi być zamiarem dłużnika. Wystarczy, żeby dłużnik takie pokrzywdzenie przewidywał w granicach ewentualności. Świadomość pokrzywdzenia nie musi dotyczyć osoby konkretnego wierzyciela; wystarczy świadomość pokrzywdzenia wierzycieli w ogóle. Może ona dotyczyć innego wierzyciela (nawet tego, który został przez dłużnika później zaspokojony) niż wierzyciel, który żąda uznania czynności za bezskuteczną. To, czy czynność prawna dłużnika krzywdzi wierzycieli, należy oceniać nie według chwili dokonania tej czynności, lecz według chwili jej zaskarżenia, tj. wystąpienia z żądaniem uznania bezskuteczności czynności (por. wyrok SA w Krakowie z dnia 19 kwietnia 2013r., I ACa 192/13, L.). Świadomość pokrzywdzenia wierzycieli jest wnioskiem, jaki osoba przeciętnie inteligentna powinna z tych dwu faktów wyciągnąć. Pokrzywdzenie jest bowiem sądem opartym na zasadach doświadczenia życiowego i znajomości prawideł rządzących obrotem prawnym, z których wynika, że wiarygodność w takich warunkach nie zostanie spłacona. Aby obalić powyższe domniemanie należałoby wykazać, że dłużnik jest niepoczytalny, czy też nie ma rozeznania pozwalającego na ocenę sytuacji i dokonywania operacji wnioskowania, bądź, że ze względu na szczególną sytuację, w jakiej dłużnik się znajdował, wniosek o krzywdzącym charakterze dokonywanej przez niego czynności był nieuzasadniony (por. wyrok SA w Lublinie z dnia 19 grudnia 2013r., I ACa 621/13, L.). W świetle powyższych rozważań nie ulega wątpliwości, że zawierając z pozwaną umowę darowizny dłużnicy wyzbyli się jedynego, w tamtym okresie, wartościowego składnika majątkowego. Jednocześnie, mając pełną wiedzę o stanie swego majątku oraz o swojej sytuacji majątkowej, w tym w szczególności o treści nakazu zapłaty z dnia 25 kwietnia 2014 roku wydanego w sprawie o sygnaturze akt VI GNc 1461/14 oraz innych toczących się wobec nich postępowań egzekucyjnych, dłużnicy musieli zdawać sobie sprawę z tego, że wyprowadzenie ze swego majątku tego składnika majątkowego uniemożliwi wierzycielom uzyskanie zaspokojenia. Zważywszy, że poza wyżej wymienionym udziałem dłużnicy nie mieli innych wartościowych rzeczy, egzekucja nie mogła okazać się skuteczna.

Konieczną przesłanką do uznania czynności prawnej za bezskuteczną jest także zła wiara osoby trzeciej tj. wiedza osoby, która odniosła korzyść majątkową z dokonania zaskarżonej czynności prawnej, że dłużnik dokonał tej czynności ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli lub też możliwość uzyskania takiej wiedzy przy zachowaniu należytej staranności. Należy zauważyć, że zgodnie z treścią art. 528 k.c. jeżeli skutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Korzyść uzyskana bezpłatnie to korzyść, za którą osoba trzecia nie spełniła ani nie zobowiązała się spełnić ekwiwalentnego świadczenia w ramach tego samego lub innego stosunku prawnego (por. wyrok SN z 12 czerwca 2002 r., III CKN 1312/00, L.; wyrok SN z 16 września 2011 r., IV CSK 624/10, L.). Sąd Apelacyjny w Poznaniu w wyroku z 22 września 2005 r. I ACa 15/05, LEX nr 177012 stwierdził, iż na gruncie art. 528 k.c. uzyskanie korzyści majątkowej "bezpłatnie" musi być rozumiane szerzej niż darowizna, umowa nieodpłatna czy umowa jednostronnie zobowiązująca. Obejmuje ono bowiem wszelkie czynności prowadzące do uzyskania korzyści, które nie znalazły odpowiedniego ekwiwalentu w ujęciu obiektywnym (por. wyrok SA w Białymstoku z 23 marca 2005 r., I ACa 98/05, OSAB 2005, z. 2, poz. 11). Z uwagi na fakt, że czynność prawna dokonana przez dłużników i pozwaną miała nieodpłatny charakter bez znaczenia było czy pozwana wiedziała o tym, że dłużnicy dokonali kwestionowanej czynności ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli i czy miała możliwość uzyskania takiej wiedzy przy zachowaniu należytej staranności. Dodatkowo, zgodnie z treścią art. 527 § 3 k.c. jeżeli skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli uzyskała korzyść majątkową osoba będąca w bliskim z nim stosunku, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze

świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Jak podnosi się w doktrynie bliski stosunek oznacza tu nie tyle powiązania rodzinne, co faktyczne więzy uczuciowe, przyjaźń, wdzięczność itp.; ogólnie – faktyczną bliskość pozwalającą przyjąć, że osoba trzecia mogła znać sytuację majątkową dłużnika i cel jego działań. Bliska więź prawnorodzinna może stanowić jednak podstawę domniemania faktycznego, iż dane osoby pozostają w bliskim stosunku w rozumieniu art. 527 § 3 k.c. Wierzyciel musi udowodnić jedynie podstawę domniemania – istnienie bliskiego stosunku między dłużnikiem a osobą trzecią w chwili dokonywania zaskarżonej czynności (por. E. Gniewek, P. Machnikowski (red.), Kodeks cywilny. Komentarz. Wyd. 7, Warszawa 2016). Nie ulega wątpliwości, że dłużnicy pozostają z pozwaną w bliskich stosunkach, albowiem A. F. jest córką T. S. oraz D. S. (1), a dodatkowo zamieszkuje z dłużnikami pod tym samym adresem. Pozwana nie obaliła żadnego z wyżej opisanych domniemań prawnych.

W tym stanie rzeczy należało uznać, że strona powodowa wykazała wszystkie przesłanki warunkujące możliwość skorzystania z ochrony pauliańskiej. Dlatego też, na mocy art. 527 k.c., Sąd uznał za bezskuteczną w stosunku do powoda (...) sp. z o.o. w G. umowę darowizny zawartą w dniu 05 lipca 2014 roku przed notariuszem L. H. (rep. A nr 3862/2014) pomiędzy D. S. (1) i T. S. a A. F., której przedmiotem była nieruchomości położona w G., przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Gdyni prowadzi księgę wieczystą nr (...), w celu zaspokojenia wierzytelności powoda wynikającej z nakazu zapłaty Sądu Rejonowego w Gdyni wydanego w sprawie VI GNc 1461/14, zasądzającego na rzecz powoda kwotę 18.646,80 zł wraz z odsetkami i kosztami procesu, o czym mowa w punkcie 1. wyroku.

Odnosnie rozszerzenia powództwa o stwierdzenie bezskuteczności umowy dożywocia w umowie darowizny z dnia 29 maja 2014 roku należy zauważyć, że wyartykułowanie w pozwie żądanie ma znaczenie porządkujące. Wiąże sąd, a jednocześnie wyznacza dla przeciwnika sporne spektrum. Dotyczy to zarówno samego żądania (art. 187 § 1 pkt 1 k.p.c.), jak i jego podstawy faktycznej (art. 187 § 1 pkt 2 k.p.c.). Oznacza to, że w wypadku, gdy powód określa rodzaj dochodzonego roszczenia, a także wyznacza jego wartość, to jej zmiana, przy zachowaniu tej samej podstawy faktycznej, powinna być oceniana w świetle art. 193 § 1 k.p.c. (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 16 listopada 2010 r., I PK 79/10, LEX nr 725007; z dnia 18 maja 2010 r., III PK 73/09, LEX nr 602060; z dnia 10 stycznia 2007 r., III PK 90/06, OSNP 2008 nr 11-12, poz. 155). W ocenie Sądu rozszerzenie powództwa w kształcie zmodyfikowanym na rozprawie w dniu 29 maja 2014 roku nie było skuteczne, albowiem jego podstawą faktyczną była umowa darowizny z dnia 06 maja 2014 roku zawarta pomiędzy D. S. (1) i A. F. (Rep A nr 2640/2014). Tymczasem podstawą faktyczną pierwotnego powództwa była umowa darowizny z dnia 05 lipca 2014 roku zawarta pomiędzy D. S. (1) i T. S. a A. F. (Rep. A 3862/2014) i ta podstawa faktyczna nie została przez powoda zmieniona. Gdyby jednak rozpatrywać, że rozszerzenie powództwa dotyczyło umowy darowizny z dnia 05 lipca 2014 roku, to również nie doszło do skutecznego rozszerzenia powództwa, albowiem w tejże umowie nie zawarto zapisów dotyczących umowy dożywocia. Skoro taka czynność nie została dokonana, to niemożliwym jest domaganie się bezskuteczności czynności, która nie miała miejsca. Wobec powyższego na podstawie art. 193 § 1 k.p.c. a contrario, Sąd oddalił powództwo w tym zakresie, o czym orzeczono w punkcie 2. wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł na mocy art. 98 k.p.c. i uznając, że powód wygrał niniejszy spór w przeważającym zakresie, zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 3.132 zł, na którą składały się: opłata sądowa od pozwu (1.378 zł) oraz opłata za czynności fachowego pełnomocnika w stawce minimalnej zgodnie z § 2 ust. 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 roku (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804) w kwocie 3.600 zł.